

Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

Published at: 05-01-2025

Author: Surface: 929.15 cm² Circulation: 1080

Subjects:

▶ **Χ. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ** Αυτόβιογραφικά
καί άλλα ακόμη ενδιαφέροντα βιβλία **Σελ. 27**

BIBΛΙΟ

Αυτοβιογραφικά και άλλα ακόμη ενδιαφέροντα βιβλία

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Καθώς η στήλη αυτή συμπληρώνει ήδη 25 χρόνια στην παροίδα μορφή της και περίπου 30 από την έναρξη των τακτικών βιβλιοκρισιών στην «Εστία» πρέπει να κάμω τόν άναγκαίο ύπολοισμο. Έχουν περάσει από τα χέρια μου εκατοντάδες βιβλία, ελληνικά και μεταφράσεις στα ελληνικά. Γενικώς επιβάλλεται μία διαπίστωση. Η χρήση της δημοτικής έχει σπρώξει σημαντικά και έχει απαλλαγεί από ακρότητες πλην επιλογής σκόπιμης του συγγραφέως. Η χρήση της στην επιστήμη έχει επιτρέψει στην νεότερη μορφή της ελληνικής να έμπλοτισθεί από λέξεις και εκφράσεις της λογίας μορφής και συνεπώς να όμοιοποιηθεί γενικότερα. Αντιθέτως, η χρήση του μονοτονικού συστήματος γραφής έχει παύσει πλέον να δικαιολογείται από το χαμηλότερο κόστος παραγωγής και θεωρώ ότι είναι προς αναθεώρησιν. Το πρόβλημα είναι ότι πλέον δεν εξέρχονται του πανεπιστημίου φιλόλογοι γνώστες της ιστορικής ορθογραφίας για να διδάξουν φιλόλογους και δασκάλους, ώστε και αυτοί τα διδάξουν τα παιδιά μας ιστορική γραμματική. Ίσως τώρα είναι η στιγμή, που υπάρχουν ακόμη άνθρωποι της δικής μου γενιάς, έστω συνταξιούχοι, ώστε να διδάξουν τους μέλλοντες να διδάξουν! Θα ήταν καλό να το σκεφθεί αυτό το άρμόδιο ύποργείο. Το μονοτονικό άλλως βοηθεί τους φάσει άνορθογράφους και έχει αυξήσει γεωμετρικά τις μαθητικές δυσλεξίες.

■ **Κωνσταντίνος Α. Δημάδης, Άγγελος Τερζάκης. Κείμενα πνευματικής εθιμότητας, 1930-1938** (εκδ. University Studio Press, σελ. 480, ευρώ 35). Ο συγγραφέας διέδραμε την επιστημονική πορεία του στην αλλοδαπή. Πτυχιούχος του ΑΠΘ, έλαβε διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ, όπου έδιδε αρχικώς. Εξέλεγε τακτικός καθηγητής της Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Χρόνγκεν το 1992 και ακολούθως μετεκινήθη στο Έλενθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου το 1995, από όπου άναχώρησε με την συνταξιοδότησή του. Πριν άναχώρησή στο

έξωτερικό, υπήρξε ο νεαρός άρχαιολόγος που ενέτοπισε με δοκιμαστική τομή το άρχαιο θέατρο των Αβδήρων. Όμως η συνολική επιστημονική πορεία του επικεντρώθηκε στην καλλιέργεια της Νεοελληνικής Φιλολογίας. Το παρόν άποτελεί φιλολογική έκδοση με

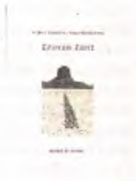
σχόλια σειράς επιλεγμένων δοκιμίων του Αγγέλου Τερζάκη. Δεν δημοσιεύονται άγνωστα κείμενα του Τερζάκη, αλλά συντίθεται μία σειρά ιδιαιτέρως σημαντική στον ιδεολογικό τομέα καθώς εξετάζει με έμβριθια κείμενα στοχαστικά, που προσπαθούν να άνιχνεύσουν τις νέες συνθήκες στην νεοελληνική κοινωνία μετά την λαίλαπα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και της Μικρασιατικής καταστροφής. Παρά την μεγάλη κοινωνική άναστάτωση της έπιβολής της Δικτατορίας Μεταξά, τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και την Κατοχή, ο Τερζάκης άπέφυγε να λάβη θέση επί του ζητήματος του καθεστώτος. Είχε όμως εκφέρει την γνώμη του κατά του εθνικισμού και του έθνικοσοσιαλισμού ένωρίτερα, κατά την πρώτη περίοδο των κειμένων του, πολύ νέος, κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1920. Η παρουσίασις των επιλεγμένων κειμένων γίνεται με σχόλια που διευκολύνουν τον άναγνώστη στην κατανόηση του διέθνους και έντοπιου περιβάλλοντος κατά τον χρόνο της συγγραφής. Εκ των κειμένων καταφανείται ότι άν ο Γιώργος Θεοτοκάς είναι ο πατέρας του μανιφέστου της Γενιάς του '30, ο Τερζάκης είναι εκ των γονιωτέρων δοκιμογράφων της περιόδου είτε από φιλολογικά περιοδικά της έποχής είτε από τις έπιφυλλίδες των έφημερίδων. Σε συνδιασμό προς το άμιγώς μυθιστορηματικό και θεατρικό έργο του (είναι ο κατ' έξοχήν θεατρικός συγγραφέας της Γενιάς του '30) τα δοκίμια του φωτίζουν σημαντικά τις έπιλογές του στην συ-

γγραφή του συνόλου του έργου. Το βιβλίο είναι έξαιρετικό, ένδιαφέρον και εύχριστο για τον γενικό άναγνώστη και έργαλειο για τον ειδικό.

■ **Φοίβος Γ. Πιομπίνος - Μαρία Παπαϊωάννου, Σπουδή ζωής** (εκδ. Εκδόσεις του Φοίνικα, σελ. 252, παραγγελία στον εκδότη, τηλ. 210 3244 908, foinikas.gr@gmail.com). Η κ. Παπαϊωάννου έργάζεται ως ραδιοφωνική παραγωγός εκπομπών λόγου μετά μουσικής στον σταθμό Ngradio. Ο έτερος των συγγραφέων-δημιουργών του βιβλίου κ. Πιομπίνος είναι έξαιρετικός δοκιμογράφος και συγγραφέας άλλα και μεταφραστής ξένης λογοτεχνίας. Το βιβλίο είναι ένας διάλογος, σάν μία μακρά συνέντευξη των δύο συντελεστών, που έχουν μία έξαιρετική ημεία, δημιουργημένη της φιλίας και της πνευματικής έκλεκτικής συγγενείας τους. Ο διάλογος μάς πληροφορεί για την ζωή και την κοινωνία έντός της οποίας διαμορφώθηκε ο κ. Πιομπίνος και μάς παρέχει μία ιδιαίτερη ματιά στην Άθηνά του χθές, όταν όλα ήταν άμαφορετικά, πού ήπια και φιλικά προς τον άνθρωπο, όταν η ζωή διατηρούσε ακόμη μία ευγένεια και τηρούσε τύπου κοινωνικής έπικοινωνίας που σήμερα έλάχιστοι διατηρούν ακόμη. Και έπειδή ο κ. Πιομπίνος είναι ένας ιδιαίτερα στοχαστικός άνθρωπος, το βιβλίο παρέχει μία γενικότερη εικόνα για τον πνευματικό μας πολιτισμό, σε τρόπο που ένημερώνει όχι μόνον για το σήμερα (άφου συνομιλούν δύο άνθρωποι που δεν άπεχουν από την έπικαιρότητα) άλλα και για το χθές γενικότερα. Μεγαλωμένος στον Παράδεισο Άμαρυσίου όταν η περιοχή άποτελούσε ακόμη μία άγροτική κοινότητα, με τα χρόνια της έπιβείας σε τελείως άλλο κλίμα στην μετασεισμική Ζάκυνθο, με ρίζες μικρασιατικές και ποντιακές, άλλα και

«παλαιοελλαδικές», με την πνευματική ζύμωση στο Παρίσι της δεκαετίας του 1968, με σπουδές ποικίλες και επαγγελματική έμπειρία από την Έθνική Τράπεζα, διαμορφώθηκε το πνεύμα του κ. Πιομπίνου σε στοχαστικό άλλα και ιδεολογικά άνθρωποτικό, βαθεά έμπνευσμένο από την Έλληνική Άρχαιότητα. Τόσο το στοχαστικό μέρος όσο και το αυτοβιογραφικό είναι γοητευτικά και έν τέλει αισιόδοξα.

■ **Άδουστος Κορτώ, Η καρδιά του πατέρα μου** (εκδ. Πατάκη, σελ. 176, ευρώ 11,10 και σε e-book ευρώ 7,49). Ο συγγραφέας είχε σημειώσει μεγάλη έκδοτική έπιτυχία με το άφιερωμένο στην μητέρα του βιβλίο «Τό βιβλίο της Κατερίνας», όπου έδειξε με πολλή αγάπη και κατανόηση την πορεία μιας γυναίκας που έπάλυε με τον έθισμό στο οίνονεμμα και τις ούσιες. Στο παρόν ύμνει τον πατέρα του, που, όπως καταφανείται και όπως διακηρύσσει και ο ίδιος, υπήρξε ο καθοριστικός παράγων στην ζωή του γιού. Η σχέση πατέρα και γιού υπήρξε δύσκολη και προβληματική σχεδόν έξ άρχης, καθώς η Κατερίνα εξέδηλωσε έπιλόγειο κατάθλιψη άρχικώς και έν συνέχεια, ως άδιάγνωστη δίπολική, μονομανή αγάπη για το παιδί της, άφήνοντας εκτός τον σύζυγο της, ο οποίος -δυστυχώς γι' αυτόν- προήρχετο από αντίστοιχο περιβάλλον με ψυχασθένεια της μητέρας του. Η δυσλειτουργικότητα στην ζωή του συγγραφέως έπιδεινώθηκε με την άπομάκρυνση του πατέρα και την παραμονή του παιδιού στο πλευρό της μητέρας παρά τα προβλήματα της. Τό βιβλίο έγράφη ως φόρος τιμής στον πατέρα και την συμβολή του στην ζωή του κ. Κορτώ (κατά κόσμον Πέτρο Χατζόπουλου) και στην διαμόρφωσή του. Και ίσως ως δείγμα ένγνωμοσύνης για την άποδοχή της όμοφυλης ταυτότητας του γιού, που έτελε-

σε και γάμο με τον σύντροφό του το παρελθόν έτος. Άλλά εκείνο που συγκνεί τον άναγνώστη είναι το αυτοβιογραφικό μέρος της συγγραφής και η τρυφερότητα που άποπνέει τό κείμενο, τό όποιο είναι γραμμένο όστε να άπειθύνεται στον πατέρα με την άμεσότητα του «σύ».

■ **Nick Hornby, Ντίκενς και Prince. Βίοι παράλληλοι** (μτφρ. Χίλντα Παπαδημητρίου, εκδ. Πατάκη, σελ. 224, ευρώ 12,20). Η μεταφράστρια και λογοτέχνης κ. Παπαδημητρίου είναι η «έπίσημη» μεταφράστρια του Νίκ Χόρνμπυ. Την ένγνωρίσασε από τά έξαιρετικά άστονομικά μυθιστορήματά της, με πρώτο τό «Γιά μία χούφτα βινόλια». Ο Χόρνμπυ σε αυτό τό βιβλίο δέν μάς προσφέρει ένα από τά συνήθη μυθιστορήματά του που σχεδόν πάντοτε κινούνται στον χώρο της σύγχρονης

μουσικής ή έχουν ηρωικές με μουσικές έμμοινές. Έδώ μιμείται τους «Παράλληλους βίους» του Πλουτάρχου, συγκρίνοντας όμως όχι δύο κορυφαίους πολιτικούς ή στρατιωτικούς άνδρες, άλλα τον πολυγραφέωτερο συγγραφέα της άγγλικής γλώσσας προς τον γονιωότερο μουσικό δημιουργό της σύγχρονης μουσικής σκηνής, δηλαδή τον Κάρολο Ντίκενς προς τον Πρίνς. Όσο και άν αυτή η σύγκριση μπορεί να φανεί βέβηλη σε πολλούς, όμολογώ ότι έμένα τουλάχιστον με έπεισε, καθώς ο Ντίκενς υπήρξε ο πρώτος συγγραφέας που έκαμε πραγματική promotion για τά βιβλία του, σάν κανονικός σημερινός συγγραφέας των μέστ-σέλλερ! Ήταν και αυτός ένας καλός καρριέριστας και έπαγγελματίας συγγραφέας, εκ των πρώτων που έδημιούργησαν κατά τον 19ο αιώνα για να άποζήσουν από την γραφίδα τους. Γιατί λοιπόν να μή συγκριθεί προς έναν γνήσιο καλλιτέχνη και showman της έποχής μας που προέβαλε τό έργο του χωρίς ένοχές; ▲▼

